

Leader Tunturi-Lappi ry:n

TOIMINTAKERTOMUS 2024

LAATINUT TOIMINNANJOHTAJA TUULI KINNUNEN

SISÄLLYS

1. STRATEGIAN TOTEUTTAMINEN VUOSINA 2023-2024	2
◦ Strategian tavoitteiden toteumatilanne	2
◦ Strategian toteuttaminen ja rahoitetut hankkeet	3
2. LEADER-RYHMÄN OMA TOIMINTA JA LAATUTYÖ	6
3. LEADER-RYHMÄ ALUEENSA KEHITTÄJÄNÄ	7
4. TAVOITTEET SEURAAVALLE VUODELLE	8
5. YHDISTYS JA SEN RESURSSIT	9

Strategian toteuttaminen vuonna 2024

1.1 STRATEGIAN TAVOITTEIDEN TOTEUMATILANNE

Leader Tunturi-Lapin strategia Tarinoiden Tunturi-Lappi on edennyt hyvin, ja vuoden 2024 loppuun mennessä rahoituskiintiöstä on sidottu 32 % eli 910 737 euroa.

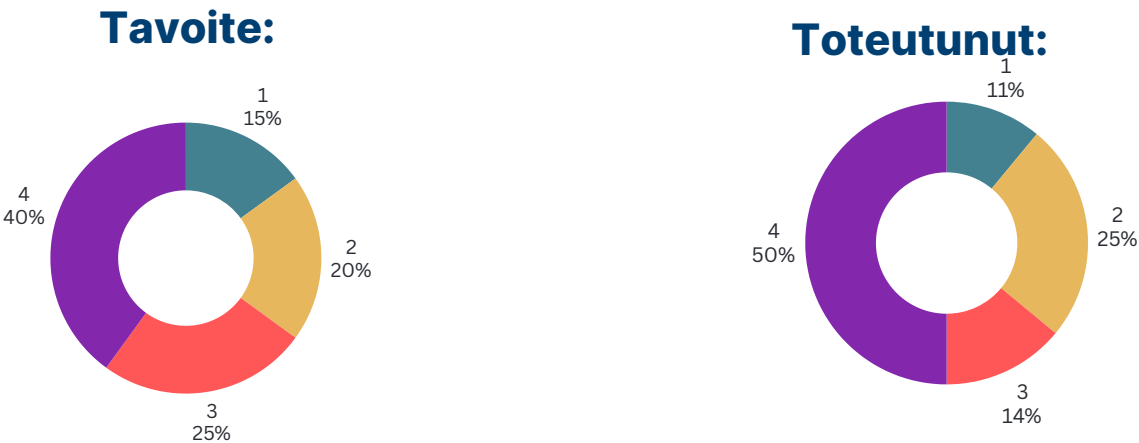
Strategian läpileikkaavat teemat – paikallisuus, innovatiivisuus, saavutettavuus, digitalisaatio, ympäristö ja tasa-arvo – ovat toteutuneet pääosin hyvin.

Paikallisuus korostuu lähes kaikissa hankkeissa, ja innovatiivisuus näkyy uusina tuotteina, palveluina ja kumppanuuksina.

Saavutettavuus ja digitalisaatio etenevät erityisesti palveluiden kehittämisinä ja kertakorvaushankkeiden kautta.

Tasa-arvo teema tukee erityisryhmien työllisyyttä tai palveluntarjontaan. Tässä painopisteessä hajontaa syntyy jo enemmän erityisryhmien huomioimisen tasossa.

Kestävä kehitys ja ympäristö ovat yhtäläillä heikommin toteutettuna, ja erityisesti ympäristöteeman osalta tarvitaan lisää viestintää ja kannustusta, jotta saadaan hankkeita liikkeelle.

Kaavio 1. Ohjelmakauden rahoituksen jakautuminen prosentuaalisesti.

HANKENOSTO:

LAPSET JA YMPÄRISTÖ

Kahdeksan vuodenajan Muonio -hankkeen kautta luonnossa tapahtuvasta oppimisesta tehdään jatkuva ja luonteva osa muoniolaisten lasten ja nuorten koulupolkua varhaiskasvatuksesta peruskoulun loppuun. Paikalliset yhdistykset ja toimijat osallistuvat hankkeen toteuttamiseen.

Tavoitteena on, että lapset ja nuoret pääsevät osallisiksi luonnossa liikkumisen sekä yhteisöllisyyden tuomista psykososiaalisista hyvinvointivaikutuksista.
Hankkeen budjetti 84 093 €, josta julkinen tuki 90% (75 683,70 €)

1.2. STRATEGIAN TOTEUTTAMINEN JA RAHOITETUT HANKKEET

Hakemuksia tullut vireille vuonna 2024 yhteensä 68 kpl. Hallituksen kokouksissa on vuoden aikana käsitelty 76 hakemusta, joista:

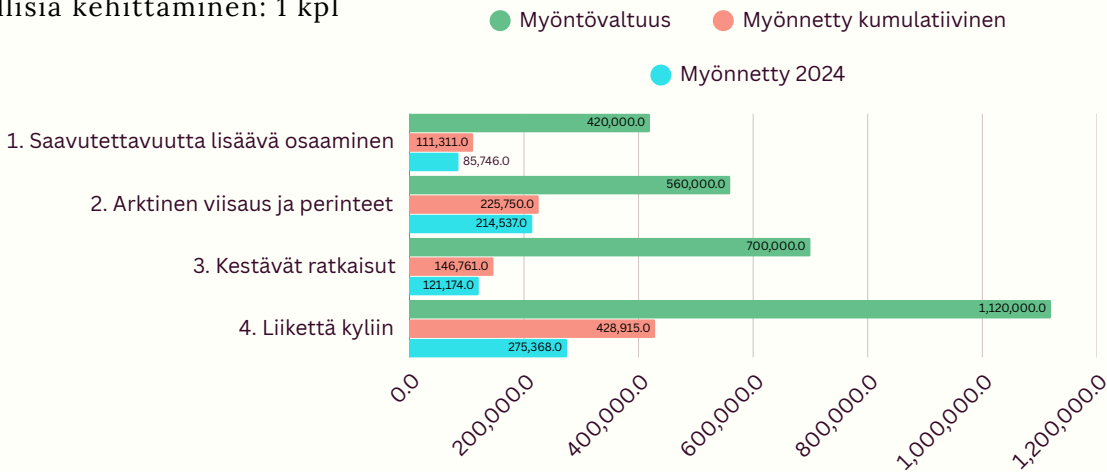
- myönteinen hallituksen päätös 50 kpl
- myönteinen ELY keskuksen päätös 44 kpl
- kielteinen hallituksen päätös 9 kpl
- peruttu 17 kpl

1. Saavutettavuutta lisäävä osaamiseen on kiintiöity 420 000 € eli 15 % myöntövaltuudesta. Vuonna 2024 rahoitusta myönnettiin 85 746 €, joista Yrityshankkeita: 9 kpl
Yleishyödyllisiä kehittäminen: 1 kpl

2. Arktinen viisaus ja perinteet painopisteen kiintiö on 500 000 € eli 20 % myöntövaltuudesta. Vuonna 2024 rahoitettiin 214 537 €, joista Yrityshankkeita: 2 kpl
Yleishyödyllisiä kehittäminen: 1 kpl

3. Kestävät ratkaisut painopisteen kiintiö on 700 000 € eli 25 % myöntövaltuudesta. Tämän painopisteen heikko toteutuminen on tiedostettu jo hyvissä ajoin ja toimia toteuman oikaisemiseen tullaan vahvistamaan vuoden 2025 aktivointitoimissa. Vuonna 2024 rahoitettiin 121 174 € joista, Yrityshankkeita: 6 kpl
Yleishyödyllisiä kehittäminen: 6 kpl

4. Liikettä kyliin on kiintiöity 1 120 000 € eli 45 % myöntövaltuudesta. Vuonna 2024 rahoitettiin 275 368 € joista, Yrityshankkeita: 9 kpl
Yleishyödyllisiä kehittäminen: 10 kpl

Kaavio 2. Ohjelmakauden rahoituksen kumulatiivinen jakautuminen ja tavoitteet painopisteittäin.

HANKENOSTO:

LUONNONKOSMETIIKASTA KASVUA

Kittiläläinen Saivo Naturals valmistaa luonnonkosmetiikkaa, joissa hyödynnetään Tunturi-Lapin alueen luonnon raaka-aineita. Lisäksi yritys tarjoaa koulutuksia ja työpajoja, kuten poimijakoulutuksia ja

luonnonkosmetiikkakursseja sekä ohjelmapalveluna villiyrттisaunaa. Hankkeella Saivo Naturals investoi kalustoon yrityksen kasvua ja kehittymistä varten. **Hankkeen budjetti 5 076,05 €, josta julkinen tuki 40% (3 045,63 €)**

Strategiaa toteutetaan rahoitettujen hankkeiden lisäksi vahvasti myös omalla hanketoiminnalla. Vuonna 2024 käynnissä oli kolme erillistä hanketta.

Leader Tunturi-Lapilla on pitkät perineet ja vahva osaaminen valokuiturakentamiseen liittyvässä tiedottamisessa ja aktivoinnissa. Siksi Leader Tunturi-Lappi haki Lapin ELY-keskuksen Maaseuturahastosta valokuitutiedottamiseen liittyvää koko Lapin laajuista hanketta, **Valokuidulla elämää ja turvaa Lapin kyliin** - tiedonvälityshanketta myös tälle ohjelmakaudelle. Hanke kestää noin 2 vuotta ja sen projektipäällikkönä toimii Annika Lompolo.

Leader Tunturi-Lapin omasta kehyksestä ohjelmakaudelle 2014-2022 rahoitettava **Koti meän perältä** -esiselvityshanke käynnistyi vuonna 2023, mutta henkilöstövaihdoksien vuoksi hankkeelle haettiin jatkoaikaa vuoden 2024 loppuun. Muutoshakemuksen mukaisesti hanke saatettiin loppuun vuoden 2024 aikana.

Hankkeen tuotoksena tuotettiin esiselvitys, jossa kerrotaan alueen kylien palveluista ja erityisesti havaittuja palveluiden puutteita. Myös kylien näkymättömät palvelut on eritelty omaksi osakseen selvitys, niiden tärkeän roolin vuoksi kylissä. Selvityksessä on tehty nostoja aktiivisista kylistä ja kylien esittämiä palveluiden puutteisiin liittyviä toimintamalleja, mitkä voisivat olla hyödyllisiä myös muille kylille. Tuotos nostetaan esille Leader-ryhmän verkkosivuilla, kun niiden päivitykset on saatu valmiiksi alkuvuoden 2025 aikana.

Vuonna 2023 jätetty **Arktinen viisaus** hankehakemus sai päätöksen kesäkuussa 2024. Hankkeelle rekrytoitiin projektipäälliköksi Saana Peurasaari, joka aloitti työssään 1.10.2024. Rekrytointi oli erittäin onnistunut ja hanke pääsi vauhdilla käyntiin. Suuri apu oli myös Hanna Lakkalan, Kaisa-Maria Suomalaisen ja Veli-Matti Hettulan aikaisemmalla kokemuksella ja osaamisella When ever you need extreme -hankkeesta, jonka pohjalle Arktinen viisaus-hanke pohjautuu.

Hankkeessa kasvatetaan yritysten innovointikyvykkyyttä pilotoimalla alueen erityisiin olosuhteisiin kehitettyä innovointipolkua. Tarjolla on konkreettista apua niin ideoiden kanssa etenemiseen kuin kasvun mahdollisuuksien löytämiseen. Mukana osatoteuttajana Turun Yliopiston Tulevaisuustutkimuskeskus ja Tunturi-Lapin kunnat osa rahoittajina.

Siirtymäkauden toimintarahalla palkattiin määräaikainen työntekijä tekemään **vaikuttavuusviestintää**, jolla nostetaan viime kauden onnistumisia verkkosivujen tarinat-osiossa.

1.3 RAHOITETTUIJEN HANKKEIDEN VAIKUTUKSET

Vuoden 2024 loppuun mennessä Leader Tunturi-Lapin alueella on saatettu loppuun yhteensä 35 hanketta. Näistä 4 kpl on yleishyödyllisiä hankkeita.

Näiden yrityshankkeiden kautta on tuettu laajasti paikallista elinvoimaa, yhteisöllisyyttä ja alueen kestäväää kehitystä.

Erityisesti investointihankkeet ovat vahvistaneet yritysten toimintakykyä ja luoneet edellytyksiä kestäväälle kasvulle. Investointien avulla yritykset ovat uudistaneet kalustoaan, parantaneet tuotanto- ja toimitilojaan sekä kehittäneet uusia palveluja. Osa investoinneista on mahdollistanut myös uusien työpaikkojen syntymisen tai olemassa olevien säilymisen, erityisesti pienissä kyläyhteisöissä.

Myös pienemmät kehittämistuet, kuten yritysten kehittämishankkeet, ovat osoittaneet tehokkuutensa. Näillä tuilla on kehitetty muun muassa uusia tuotteita, palvelukonsepteja ja saavutettavuutta.

Esimerkkinä alueen yrittäjä kertoi, että 3 000 euron kehittämistuen avulla kehitetty uusi tuote tuotti jo ensimmäisen vuoden aikana 6 000 euron myynnin. Tämä osoittaa, että pienilläkin panostuksilla voi olla nopeita ja konkreettisia vaikutuksia mikroyritysten kasvuun ja toimintaedellytyksiin.

Loppuun saatettujen yleishyödyllisten hankkeiden vaikutukset näkyvät ensisijaisesti sivukylillä, jossa hankkeilla on korjattu rakenteita, vahvistettu vesiosuuskunnan huoltovarmuutta ja tuotu elokuvia kylille.

Useat yleishyödylliset käynnissä olevat hankkeet ovat synnyttäneet uusia verkostoja, lisänneet osaamista ja parantaneet alueen pitovoimaa huomioimalla ensisijaisesti paikalliset asukkaat.

Nuoriso-Leader on aloittanut toiminta taas tauon jälkeen ja nuorten omia hankkeita on rahoitettu 3 kpl.

HANKENOSTO:

LEGOISTA BISNESTÄ

Ikon Oy:n kehitti osaamista, asiantuntijabrändiä ja verkostoitumista. Lego Serious Play fasilitointimenetelmä on luova ja strateginen metodi, joka tuo ihmisten potentiaalin ja hiljaisen tiedon esiin.

Hankkeessa toteutettiin Lego Serious Playn haltuunotto asiantuntijan kanssa, sekä sparrattiin asiantuntijabrändin kehitystä ja samalla kasvatetaan Länsi-Lapin innovatiivista osaamista. Vakiintuneen yrityksen kehittämistuki 3 000 €

3. Leader-ryhmä alueensa kehittäjänä

Toiminnassa jatkettiin tiivistä yhteistyötä Lapin alueen hanketoimijoiden, SYP-verkoston ja erityisesti kuntien kanssa, mikä vahvisti Leaderin asemaa alueellisena kehittämiskumppanina. Työstä esimerkkinä paikallinen TKI-hankkeen ”Arktinen viisaus” hakeminen ja aloitus lokakuussa 2024.

Yhdistys teki alueella kuntakierrokset kattavasti kaikkiin alueen kuntiin uuden toiminnanjohtajan johdolla. Tapaamisissa syvennettiin yhteistyötä kuntien elinkeinotoimijoiden kanssa ja järjestettiin useita yhdistys- ja yritysfoorumeita, joiden kautta tavoitettiin satoja alueen toimijoita

Hallitustyöhön osallistuville jäsenille on järjestetty koulutusta, jonka avulla hallituksen roolia alueen kehittäjänä ja strategian suunnan näyttäjänä on vahvistettu. Koulutukset ovat tukeneet jäsenten osaamista Leader-toiminnasta, rahoitusmahdollisuuksista ja alueen erityispiirteistä. Tavoitteena on ollut madaltaa kynnystä osallistua aktivointityöhön ja lisätä jäsenten kokemusta vaikuttamisen mahdollisuuksista.

Vuonna 2024 käynnistetyt kehittämistoimet luovat pohjan entistä osallistavammalle ja yhteisölähtoisemmälle Leader-työlle myös tulevana vuosina. Jäsenistön kokemuksia ja toiveita aiotaan kartoittaa jatkossa säännöllisemmin, jotta yhdistyksen toiminta voi vastata paremmin alueen tarpeisiin ja rakentaa elinvoimaista, yhteistä Tunturi-Lappia.

Jäsentoiminnan kehittämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota

2. Leader-ryhmän oma toiminta ja laatutyö

TOIMINNAN SISÄLTÖ

Vuosi 2024 oli Leader Tunturi-Lappi ry:lle monivaiheinen ja oppimisen sävyttämä, painottuen uuden henkilöstön perehdyttämiseen, toiminnan vakauttamiseen ja strategian käytännön toteuttamiseen.

Ohjelmakauden käynnistyessä yhdistys lähti rohkeasti myöntämään kaikkia tukimuotoja, mikä toi mukanaan runsaasti hakemuksia, erityisesti setelihankkeiden osalta. Keväällä hallitus teki linjauksia setelihankkeiden osalta ja päätti asettaa ne tilapäisesti tauolle.

Hallitustyöhön panostettiin muun muassa strategiapäivillä huhtikuussa ja lokakuussa. Strategian toteutumista seurattiin aktiivisesti ja hallitusta aktivoitiin osallistumaan kehittämistyöhön yhdessä henkilöstön kanssa.

Yhdistys muutti lokakuussa uusiin toimitiloihin Kittilässä, Redun kiinteistöön, vanhojen tilojen jouduttua purkuun.

Kehittämistyötä tuettiin osallistumalla aktiivisesti maaseuturahoituksen ajankohtaisinfoihin, Leader-päiviin ja työhyvinvointitapahtumiin, jotka lisäsivät tiimityötä ja verkostotyöskentelyä.

Vuosi oli ajoittain hektinen ja kaoottinen, mutta Leader Tunturi-Lappi sai ulkopuolista tunnustusta edistymisestään muun muassa ELY-keskuksen palautteessa.

Vuoden aikana tehtiin myös näkyvää viestintää: erityisesti yhteistyö Lapin alueviestintäkoordinaattorin kanssa toi aikaan huomionarvoisia nostoja, kuten Husky Ranch Lapland -tarinan, joka keräsi yli 100 000 katselukertaa Facebookissa. Sosiaalisen median seuraajamäärät kasvoivat ja viestintätoimia tehtiin aktiivisesti, vaikka resurssipula olikin selkeä haaste läpi vuoden.

Vuoden 2024 lopputuloksena yhdistyksen toiminta oli vakautunut, tukiprosessien kriteerit selkeytyneet ja suunta vahvistunut. Luottamus omaan strategiaan ja arvopohjaan kasvoi, ja kehittämistyölle rakentui vahva perusta tulevalle vuodelle.

SEURANTATIEDOT:

TOIMINNAN VUOSI 2024 LUKUINA

- 30 kpl aktivointi-, info ja sidosryhmätilaisuuksia
- 40 000 vierailua verkkosivuilla
- Työllisti 3,5 henkilötyövuotta
- 2 100 seuraajaa some-kanavissa
- 3 omaa hanketta

4. Tavoitteet seuraavalle vuodelle

Strategian viestintää vahvistetaan tuomalla se lähemmäksi hakijoita, jotta tavoitteet ja mahdollisuudet ovat helposti ymmärrettävissä. Painopisteet 3. Kestävät ratkaisut ja 4. Liikettä kyliin korostuvat viestinnässä. Vaikuttavuusviestintää kehitetään tukemaan ydinsanomaa ja strategian näkyvyyttä. Nettisivuja uudistetaan, ja niiden kehittämisessä hyödynnetään vaikuttavuusviestijän työpanosta.

Toiminnan jatkuvuutta turvataan työn vakauttamisen ja laadun kehittämisen keinoin, esimerkiksi laatukäsikirjan avulla. Jäsentoimintaa monipuolistetaan houkuttelemalla uusia jäseniä ja aktivoimalla nykyisiä mukaan.

Kansainvälistä yhteistyötä laajennetaan etsimällä uusia kumppaneita ja hyödyntämällä aiemmin tunnistettuja verkostoja. Tavoitteena on oppia muilta Leader-ryhmiltä toimintatapoja, joita voidaan soveltaa omassa työssä. Osallistuminen koulutuksiin ja tapahtumiin tukee tätä oppimista.

1.

Viestintä

- Uudistetaan nettisivuja
- Vaikuttavuusviestinnällä lisäpotkua

2.

Strategiatyö

- Tuodaan strategiaa lähemmäksi hakijaa
- Panotetaan Kestäviä ratkaisuja ja liikettä kyliin
- Oman kiintiön hanke

3.

Jatkuvuus

- Luodaan toimintamalleja, jotka tukevat arkityötä
- Vahvistetaan hallitustyötä
- Aktivoidaan jäseniä

4.

Kansainvälinen toiminta

- Osallistutaan kansainväliseen toimintaan aktiivisesti
- Luodaan edellytyksiä kansainväliselle toiminnalle alueella

5. Yhdistys ja sen resurssit

Yhdistyksen taloustilanne on vakaa ja toiminta pysynyt hyvässä vauhdissa henkilöstövaihdosten jälkeen.

- **Toiminnanjohtaja Tuuli Kinnunen**
- **Hankeneuvoja Helena Nevalainen**
- **Projektipäällikkö Annika Lompolo,**
 - Valokuidulla elämää ja turvaa Lapin kyliin -hanke 10/2023- jatkuu
- **Projektipäällikkö Saana Peurasaari**
 - Arktinen viisaus -hanke 10/2024
- **Viestintäasiantuntija Fanni Alavuotunki**
 - 2014-2022 kauden vaikuttavuusviestintää 10/2024

Hallitus kokoontui vuonna 2024 yhdeksän kertaa, minkä lisäksi järjestettiin kaksi sähköpostikokousta ja kaksi strategiapäivää.

Jäsenmaksun maksaneita jäseniä oli

- Henkilö 12
- Perhe 3
- Yritys/yhdistys 13
- Kunta 4

YHTEENSÄ 32 kpl

Jäsenille lähetetään vuosittain jäsenkirje uutiskirjeen muodossa sekä kutsut kevät- ja syyskokouksiin. Hallituksessa on 3 alle 30 vuotiasta.

	JULKISHALLINTO	YHDISTYKSET & YRITYKSET	MAASEUDUN ASUKKAAT
Enontekiö	Jarno Viitanen varalla Sari Norrgård	Taru Mäkitalo varalla Elina Rousu-Karlsen	Tuija-Maria Alamattila varalla Anniina Keltti
Kittilä	Raija Palosaari varalla Oula Vuolli	Marita Seppälä varalla Anna Hakala	Simo Holck varalla Miia Ritola
Kolari	Helena Kaikkonen tiensuu varalla Johanna Kiili	Minja Aro varalla Pasi Koivumaa	Hanna-Riina Vuontisjärvi (pj) varalla Oona Laihola
Muonio	Manu Friman varalla Maria Pietikäinen	Laura Hokajärvi varalla Kirsti Lampela	Kerttu Vesterinen varalla Milla Alatalo